

«Бекітемін»
Мектеп директоры:
Т.Альжанова
01.09.2022 ж.

2022-2023 оқу жылына арналған" Барап ауылының негізгі орта мектебі " КММ -нің жаңартылған мазмұны бойынша негізгі орта білім беру деңгейінің 1-9 сыныптарына арналған "Жолда жүру ережелері" БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

№ 1 қосымша
Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрінің
бұйрығына сәйкес

Жаңартылған мазмұны бойынша жалпы білім беру ұйымдарының 1-8 сыныптары үшін "Жолда жүру ережелері" бойынша білім беру бағдарламасы.

Жолда жүру ережелері бойынша сабақтар жол қозғалысы қауіпсіздігі және алғашқы медициналық көмек көрсету тақырыптарын қоса алғанда, айына екі реттен артық емес 1-8 сыныптар аралығында өткізілсін. 1-4 сыныптарда Жолда жүру ережелерін зерделеуге әр сыныпқа жылына 6 сағаттан, ал 5-8 сыныптарда – жылына әр сыныпқа 10 сағаттан бөлінеді. Бұл ретте 1-4 сыныптарда ЖЖЕ бойынша оқу бағдарламасы мынадай пәндер есебінен жүргізілуі тиіс (жазу, ән айту, қоршаған әлеммен танысу, табиғаттану, сөйлеуді дамыту, сыныптан тыс оқу,

дене тәрбиесі, бейнелеу өнері, еңбекке баулу) және күнтізбелік жоспарлауға айлар бойынша кіру. 5-8 сыныптарда ЖЖЕ оқу сабақтан тыс уақытта, сынып сағаттары мен факультативтер есебінен жүргізіледі. Жолда жүру ережелерін оқытуды жалпы білім беретін мектептерде бастауыш сынып мұғалімдері, сынып жетекшілері жүзеге асырады.

Журналда жеке парақ толтырылады, онда сабақ тақырыптары жазылады, сабаққа қатысу белгіленеді және оқушылардың біліміне сабақ бағалары жазылады. Бағалау критерийлері гуманитарлық пәндер бойынша бағалаудың жалпы қабылданған нормаларына сәйкес келеді. Әдетте, сабақтарды сынып жетекшілері жүргізеді және мектептегі жол қозғалысы ережелерін зерттеуге жауапты адам мен әкімшілік бақылайды. Оқушылармен ЖЖЕ бойынша сабақтарды оқу-көрнекі құралдарды, жабдықтар мен балалар Көлік құралдарын пайдалана отырып, арнайы жабдықталған кабинетте немесе арнайы автотұрақта (мектеп ауласында, дене шынықтыру залында) өткізу ұсынылады. Алаңда жүріс бөлігінің жол таңбасы қолданылады: қиылыстар, жаяу жүргіншілер өткелдері; бағдаршамдар, жол белгілері және басқа да жабдықтар уақытша немесе тұрақты орнатылады. Кейбір сабақтарды көшеде, қиылыста, алаңда (қозғалысты, көлік құралдары мен жаяу жүргіншілерді, реттеу құралдарын көрсете отырып), қоғамдық көлікте өткізу ұсынылады.

Сабақтарды, жеке әңгімелесулерді, экскурсияларды және т. б. өткізу үшін мұғалім (сынып жетекшісі) жол полициясының қызметкерлерін, көлік құралдарының жүргізушілерін тарта алады. Оқу және сыныптан тыс жұмыс барысында қысқа метражды кинофильмдер, бейнефильмдер, диафильмдер, диапозитивтер көрсетіледі, КВН, викториналар, жаяу жүргіншілер мен

велосипедшілердің қозғалыс қауіпсіздігі бойынша жарыстар және т.б. ұйымдастырылады, олар оқушылардың көшелер мен жолдарда саналы мінез-құлқын тәрбиелеуге, жол қозғалысы ережелерін мүлтіксіз орындауға ықпал етуі тиіс. Әр сабақтан кейін бақылау сұрақтары, тапсырмалар арқылы оқушылардың жол қозғалысы ережелерін қалай меңгергенін тексеру қажет. (мектептің кіші буыны үшін)

Көше тосын сыйларға толы. Практикалық сабақ.

Қала, Біз тұратын ауыл. Мектеп шағын ауданындағы негізгі көшелер. Неліктен көшеде қауіпті. Ол үшін жол ережелерін білу және орындау қажет. Көше элементтері: жол, тротуар. Жаяу жүргіншілер қоршаулары. Көшедегі қауіпсіздік. Тротуарда қалай дұрыс жүру керек, жолдан өту керек. Мектепке және үйге барудың ең қауіпсіз жолы. Нақты маршрутты талдау. Біреуі екіншісіне көмектеседі (көшеден өзіңіз өте алмайсыз – ересек адамнан көмек сұраңыз). Көшедегі тәртіп-қауіпсіз қозғалыстың КЕПІІІ. Мұқият болыңыз! Қала (кент) бойынша Экскурсия – № 1-2 сабақтарды практикалық бекіту. Жол қозғалысы ережелері бойынша үстел ойындары және арнайы автотұрақтағы ашық ойындар мен жарыстар.

Аялдама жолы және қозғалыс жылдамдығы.

Жаяу жүргіншілер өткелдері. Неліктен кенеттен жолға шығу қауіпті. Көлікті бірден тоқтату мүмкін емес. Аялдама жолы автомобиль. Балалармен болған жол көлік оқиғаларының мысалдары (жол полициясының мәліметтері бойынша). Жолды қайдан өтуге болады. Реттелмейтін жаяу жүргіншілер өткелі, оның белгілері (жол белгілері, таңбалау). Екі жақты жол. Егер жолдан өтуге уақыт болмаса, не істеу керек. Жүріс бөлігінің ортасында тұрған жаяу жүргіншінің мінез-құлқы. Бір жақты жол. Бір жақты жолды кесіп өту ережелері.

Реттелмейтін қиылыстар. Реттелетін қиылыстар. Бағдаршам.

Қиылыс дегеніміз не? Қиылыстағы көлік құралдарының қозғалысы. Көлік құралдарын бұру. Жүргізушілер беретін ескерту сигналдары. Реттелмейтін қиылыстың белгілері. Реттелмейтін қиылыста жүріс бөлігінің өту ережесі. Бағдаршам не үшін қажет? Бағдаршам сигналдары: қызыл, сары, жасыл. 3 секциялық бағдаршам қалай жұмыс істейді. Бағдаршаммен қиылыста жолды қалай өту керек. Жаяу жүргіншілер бағдаршамы және оның сигналдары. Шақыру құрылғысы бар жаяу жүргіншілер бағдаршамы.

Жолды тағы қайдан өтуге болады. Сіз велосипедшісіз.

Жер асты және жер үсті жаяу жүргіншілер өткелдері, олардың белгілері. "Жерасты жаяу жүргіншілер өткелі", "жер үсті жаяу жүргіншілер өткелі" жол белгілері. Осы өткелдер болған кезде жолдан өту ережелері. Арнайы сигналдары (көк жыпылықтайтын маяктар және дыбыстық сиреналар) қосылған көлік құралдары жақындаған кезде жаяу жүргіншілердің әрекеттері. Велосипед тарихы, оның жалпы құрылымы. Қауіпсіз жүру үшін велосипед туралы не білуіңіз керек. 14 жасқа дейін қайда велосипедпен жүруге болады.

Жол белгілері. Сіз қайда ойнай алмайсыз? ЖКО кезіндегі жарақат түрлері.

Жол белгілері мен жол белгілерін тағайындау. Жол белгілері: "жаяу жүргіншілер өткелі" (ақпараттық көрсеткіш), "жерасты жаяу жүргіншілер өткелі", "жер үсті жаяу жүргіншілер өткелі", "автобус аялдамасы және

троллейбус", "трамвай аялдамасы", "жаяу жүргіншілер қозғалысына тыйым салынады", "жол жұмыстары" (барлығы 7 белгі). Жолдың жанында, жол жұмыс орындарында, көлікте ойнау қаупі. Скутер құралдарымен ойнауға және жүруге арналған орындар және т. б. егер доп жолға шықса не істеу керек. Жарақат түрлері: сынықтар, көгерулер, жаралар, күйіктер және т.б.). Жаяу жүргіншіні соқтығысу кезінде болатын жарақаттардың негізгі түрлері. Автокөліктің кабинасында немесе салонында отырған жолаушылар алған жарақат түрлері. Велосипедшілер алған тән жарақаттар.

Жарақат алған кезде өзіңізге және серігіңізге қалай көмектесуге болады.

Қан кету түрлері: артериялық, веноздық, капиллярлық.

Қан кетуді тоқтату әдістері.

Таңғыштардың түрлері.

Қорытынды сабақ. Жол жүргізушілердің көзімен.

Жол - жүргізушілердің жұмыс орны. Неліктен жол көлік оқиғалары (ЖКО) орын алады? Жүргізуші бұзушы жаяу жүргіншілерді қалай көреді? Жол қозғалысы ережелеріне сәйкес диафильмдерді, бейнефильмдерді, слайдтарды қарау. Қорытындылау (тестілеу).

1-8-сыныптарға арналған «Жолда жүру ережелері» оқу пәнінің үлгілік күнтізбелік-тақырыптық жоспары

1-сынып

№	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат
----------	--------------	-------------------------	--------------

р/с			саны
1.	қыркүйек	Көше күтпеген оқиғаларға толы.	1
2.	қазан	Жаяу жүргінші өтпелері.	1
3.	желтоқсан	Реттелетін жол қиылыстары. Бағдаршам.	1
4.	наурыз	Автобуспен немесе троллейбуспен сапарға шығу.	1
5.	сәуір	Қай жерде ойнауға болады және қай жерде ойнауға болмайды.	1
6.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
	Барлығы:		6

2-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат саны
1.	қыркүйек	Білім алушылардың көшеде және жолдарда жүрудің негізгі ережелері	1
2.	қазан	Реттелмейтін жол қиылыстары.	1
3.	желтоқсан	Реттеуші және оның белгілері.	1
4.	наурыз	Трамвайда және көліктің басқа да түрлерінде сапарға шығу.	1
5.	сәуір	Мектепке жол (Сенің күнделікті бағытын.)	1
6.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
	Барлығы:		6

3-сынып

№	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат
---	-------	------------------	-------

р/с			саны
1.	қыркүйек	Балалардың көшеде, жолда жүру ережелері.	1
2.	қазан	Қай жерлерден жолдан өтуге болады.	1
3.	желтоқсан	Жол жүру белгілері және таңбалары.	1
4.	наурыз	Жарақаттанғанда көрсетілетін алғашқы медициналық көмек.	1
5.	сәуір	Сен – велосипедші.	1
6.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
	Барлығы:		6

№ 1 қосымша
Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрінің
бұйрығына сәйкес

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

жалпы білім беретін мектептердің 5-8 сыныптары үшін Жолда жүру ережесі
(орта мектеп үшін)

Біздің қала (ауыл), аудан. Жол-көлік оқиғаларының себептері.

Біз тұратын қала (ауыл). Қалада (ауылда) ең қарқынды көлік және жаяу жүргіншілер қозғалысы бар көшелер. Мектептің шағын ауданы, оның көлік қатынасы туралы әңгіме. Жергілікті жол полициясы бөлімшесінің материалдары бойынша қалада (ауылда), ауданда көлік құралдары санының өсуі. Халықтың көбеюі. Жол-көлік оқиғаларының себептері және олардың алдын алу шаралары. Қалалық (аудандық) көліктегі қозғалыс қауіпсіздігі комиссиялары қабылдайтын шаралар.

Жол таңбасының мақсаты. Қосымша бөлімдері бар бағдаршам сигналдары.

Жол таңбасының мақсаты және оның көлік құралдары мен жаяу жүргіншілердің қозғалысын реттеудегі рөлі. Көлденең және тік белгілер. Бір және екі қосымша бөлімі бар үш секциялы бағдаршамдар. Бағдаршамның осы түрінің сигналдарының мәні. Бір және екі қосымша секциялары бар үш секциялы

бағдаршамдарды пайдалана отырып, қиылыстың макетіндегі жол жағдайларын талдау.

Реттеуші сигналдары. Жол белгілері және олардың мақсаты.

Реттеушінің қимылдары, олардың мәні. Реттеушінің қимылдары туралы білімді бекітуге арналған практикалық сабақ. Жол белгілерінің 7 тобы: ескерту, басымдық, тыйым салу, нұсқау, ақпараттық-нұсқау, сервис, қосымша ақпарат (тақтайшалар). Жол белгілерінің мақсаты. Жол белгілерін орнату орындары.

Жүргізушінің еңбек ерекшеліктері және оның негізгі міндеттері . Қазіргі көлік-қауіптілігі жоғары аймақ. Қоғамдық көлік. Ауа-райының жол қауіпсіздігіне деген әсері.

Жүргізушінің жұмыс психофизиологиясына әсер ететін факторлар. Жүргізуші жұмысының қиындығы неде? Неліктен көлік, автобус қозғалысы кезінде жүргізушіні әңгімелермен алаңдатуға болмайды. Қазіргі заманғы көлік түрлерінің қысқаша сипаттамасы. Жүргізушілердің кінәсінен болған ЖКО себептері: қозғалыс жылдамдығының артуы, жаяу жүргіншілер өткелдерінің, қоғамдық көлік аялдамаларының, басып озудың жүру ережелерін бұзу, алкогольдік немесе есірткілік мас күйінде көлікті басқару. Қоғамдық көлікті пайдалану кезіндегі қауіпсіз мінез-құлықтың негізгі ережелері. Жолаушыны көліктен отырғызу және түсіру кезінде, қозғалыс процесінде және төтенше жағдайларда күтіп тұрған қауіптер. Жол-көлік оқиғалары, олардың пайда болу себептері және ықтимал салдары. Қысқа күндізгі жарық. Жарқын ыстық күннің мүмкіндігі. Температураның ауытқуы. Аяз. Жаңбыр, қар, тұман. Жаңбырлы ауа-райында қандай қосымша қиындықтарды ескеру қажет.

Велосипедпен жүру. Велосипедті тексеру.

Мұғалімнің немесе үйірме басшысының бақылауымен жабық алаңда оқу - жаттығу. Велосипедпен жүруге арналған орындар. Жолдарда жүру кезінде велосипедтерді басқару құқығына жас шегі. Велосипедшілермен болған жол-көлік оқиғалары және олардың алдын алу шаралары.

Жарақат алған кезде алғашқы медициналық көмек көрсету. Жоғарғы және төменгі аяқтардың жарақаттануы мен сынуы кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері. Қан кету кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері.

Жараның асқынуының алдын алу. Бас пен кеудеге стерильді таңғыштарды (таңғыштарды, орамалдарды импровизацияланған құралдармен) салу ережесі. Бекіту таңғышын, шинаны немесе импровизацияланған құралды қолдану

ережелері. Зардап шеккендерді эвакуациялау. Зардап шеккендерді зембілсіз тасымалдау тәсілдері. Қан кетуді уақытша тоқтату әдістері. Артерияның саусак қысу нүктелері. Гемостатикалық турникетті қолдану және импровизацияланған құралдардан бұрау ережелері.

Оқушылардың ЖЖЕ насихаттауға қатысуы.

"Қозғалыс қауіпсіздігі" тақырыбы бойынша бастауыш сынып оқушыларына арналған ертеңгіліктерді ұйымдастыру. Жол қозғалысы ережелерін насихаттау үшін қабырға мөрін, мектеп радио торабын пайдалану. Жас қозғалыс инспекторлары отрядының (ЖЖИ) жұмысына қатысу және сабақтар алдында және оларды бітіргеннен кейін мектептерде патрульдеу. Жол қозғалысы ережелерін бұзушылармен жұмыс.

Қорытынды сабақ.

Тестілеу.

Жолда жүру ережесі

5-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат саны
1.	қыркүйек	Біздің қала (ауыл), аудан.	1
2.	қазан	Жол таңбаларының белгіленуі.	1
3.	қараша	Қосымша секциялары бар бағдаршамдар.	1
4.	желтоқсан	Жол реттеушісінің белгілері.	1
5.	қаңтар	Жол жүру белгілері және олардың қолданысы.	1
6.	ақпан	Жүргізушінің еңбегінің ерекшеліктері мен негізгі міндеттері. Қазіргі заманғы көлік – жоғары қауіпті аймақ. Қоғамдық көлік.	1
7.	наурыз	Жол қозғалысының қауіпсіздігіне ауа-райының әсер етуі.	1
8.	сәуір	Велосипедпен жүру.	1

9.	сәуір	Жараланған кезде алғашқы медициналық көмек көрсету. Жоғарғы және төменгі аяқ-қол дене бөліктерінің сынған немесе буын шығып кеткен кезде алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері.	1
10.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
	Барлығы:		10

6-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат саны
1.	қыркүйек	Жол жүру ережелері (қайталау).	1
2.	қазан	Көлік құралдарының қозғалысы. Көлік құралдарының аялдама жолдары.	1
3.	қараша	Көлік құралдарының нөмірлік, тану белгілері мен жазбалары.	1
4.	желтоқсан	Жол-көлік оқиғасы уақытындағы оқушылардың мінез-құлқы.	1
5.	қаңтар	Түрлі жарақаттар алған жағдайда алғашқы медициналық көмек.	1
6.	ақпан	Жол қозғалысының қауіпсіздігі.	1
7.	наурыз	Жол қозғалысына қатысушылардың құқықтары, міндеттері мен жауапкершіліктері.	1
8.	сәуір	жаяу жүргіншілерге арналған жол жүру ережесі. Жол "қақпан".	1
9.	сәуір	Жол-көлік оқиғаларына әкеп соқтыратын жол жағдайларын зерттеу .	1
10.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
	Барлығы:		10

7-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат саны
1.	қыркүйек	Автокөліктің еліміздің экономикасындағы рөлі.	1
2.	қазан	Көлік құралдарын пайдалану ережелері.	1
3.	қараша	Көлік құралдарының аялдау және тұрақтау орындары.	1
4.	желтоқсан	Интервал және арақашықтық. Қозғалыс жылдамдығы.	1
5.	қаңтар	Қозғалыс жол жолағы. Басып озу.	1
6.	ақпан	Жүргізушілердің жұмыс қабілеттілігі және олардың сенімділігі.	1
7.	наурыз	Автокөлікте медициналық қобдишаның болуы.	1
8.	сәуір	Темір жол қиылысынан өту. Қала сыртындағы жолдарда жүру ережелері.	1
9.	сәуір	велосипедшілер, мопедшілердің жолда жүру ережелері. Велосипедпен, мотоциклмен жолаушыларды және жүкті тасымалдау ережелері.	1
10.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
		Барлығы:	10

8-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Сағат саны
----------	-------	------------------	---------------

1.	қыркүйек	Жол жүру ережесінің пайда болу. Жол белгілерінің халықаралық тілі.	1
2.	қазан	Қозғалысты реттеу нысандары.	1
3.	қараша	Жол белгілері.	1
4.	желтоқсан	Жаяу жүргіншілер мен велосипедшілердің міндеттері мен жол жүру ережелерін бұзғаны үшін жауапкершілігі.	1
5.	қаңтар	Бастауыш сынып оқушыларымен ЖЖЕ (жол жүру ережелері бойынша) әңгімелесу.	1
6.	ақпан	Жол қиылысынан өту және жаяу жүргіншілер өтпелері. Қоғамдық көлік аялдамалары.	1
7.	наурыз	Жол-көлік оқиғасы уақытында есінен таңған адамдарға берілетін алғашқы медициналық көмек.	1
8.	сәуір	Буын шығып кеткен кездегі алғашқы медициналық көмек. Күйікке шалдыққан кездегі алғашқы медициналық көмек.	1
9.	сәуір	Аспалы қозғалтқышы бар велосипедтерге қойылатын техникалық талаптар. Велосипедшілер қозғалысына қойылатын қосымша талаптар.	1
10.	мамыр	Қорытынды сабақ.	1
	Барлығы:		10

(орта мектеп үшін)

Жол қозғалысы ережелерінің пайда болу тарихы. Жол белгілерінің Халықаралық тілі.

Әлемдегі қозғалыс ережелерінің пайда болуы туралы тарихи жазбасы, Ресей В.И. Ленин қол қойған қозғалыс ережелері туралы Жарлық. Қозғалыс ережелері бүкіл КСРО аумағында біртұтас. Қазақстан Республикасының Жол қозғалысы ережесі. Халықаралық белгілер тілі. Тарихи эссе. Жол белгілерінің мақсаты.

Қозғалысты реттеу формалары. Жол белгілері.

Бағдаршам және реттеуші сигналдары 3 секциялы бағдаршам сигналдары. Қосымша бөлімдері бар бағдаршам сигналдары. Бір секциялы бағдаршамдар. Жаяу жүргіншілер бағдаршамдары. Реттеуші. Реттеушінің Корпусы мен қимылдары, олардың мәні. Реттелетін қиылыстардағы көшелерді, жолдарды кесіп өту ережелері. Жол белгілерінің топтары, атауы және олардың мақсаты. Ескерту, басымдық, тыйым салу және нұсқау белгілері. Ақпараттық-индикативті белгілер, сервис және қосымша ақпарат (тақтайшалар). Олардың мақсаты.

Жаяу жүргіншілер мен велосипедшілердің міндеттері және олардың жол қозғалысы ережелерін бұзғаны үшін жауапкершілігі. Қауіпсіздіктің жаңа дәуірінде (экология және көлік).

Жаяу жүргіншілер мен велосипедшілердің міндеттері-жол ережелерін сақтау. Жол ережелерін бұзғаны үшін тәртіптік және әкімшілік жауапкершілікке тарту. Көліктің экологияға әсері(топырақ, өсімдіктер, адам денсаулығы). Қоршаған ортаны қорғау.

Қауіпсіздік және жол қозғалысын ұйымдастыру.

"Жол қозғалысы қауіпсіздігі" және "жол қозғалысын ұйымдастыру"терминдерінің түсінігі. Жүргізуші "жүргізуші – автомобиль – жол – орта" жүйесінің операторы ретінде. Жол қозғалысының сипаттамасы: Көлік және жаяу жүргіншілер ағыны, көше-жол желісі. Жол полициясы: міндеттері мен функциялары.

Бастауыш сынып оқушылары үшін ертеңгілік, ЖЖЕ бойынша әңгімелер дайындау.

Бастауыш сынып оқушыларына арналған ертеңгілік сценарийін, ЖЖЕ бойынша әңгіме мәтінін әзірлеу. ЖЖЕ бойынша әңгімелесуді үздік әзірлеуге сынып оқушылары арасында конкурс өткізу.

Қиылыстардан, жаяу жүргіншілер өткелдерінен, қоғамдық көлік аялдамаларынан өту.

"Қиылыс", "жаяу жүргіншілер өткелі"терминдерінің түсінігі. Реттелетін және реттелмейтін қиылыстардың жалпы жүру ережелері. Көлік құралдарының басымдығы. "Оң жақтағы кедергі"қағидаты бойынша баламалы жолдардың қиылысынан өту. "Басты жол", "Жол бер"жол белгілерінің әрекеті. Жаяу жүргіншілер өткелдері мен қоғамдық көлік аялдамаларының жүру ережелері.

Алғашқы медициналық көмек көрсету сынықтар мен қан кетулер үшін.

Сыну түрлері: ашық және жабық.

Ашық сынудың белгілері қандай?

Ашық сынықта алғашқы медициналық көмекті қалай көрсетуге болады? Аяқ-қол сүйектерінің жабық сынуының белгілері қандай?

Қабырғаның сынуын қандай белгілермен анықтауға болады? Аяқ сүйектері сынған жәбірленушіге қалай көмектесуге болады? Жіліншік сүйектері сынған кезде көлік шинасын қолданудың негізгі ережелері. Жамбас сүйектерінің сынуына алғашқы көмек қалай көрсетіледі? Қан кету түрлері: артериялық, веноздық, аралас және капиллярлық. Қай қан кету ең қауіпті болып саналады? Ішкі қан кетудің болуы қандай белгілер бойынша бағаланады? Ішкі қан кету кезінде қандай алғашқы медициналық көмек әдістері қолданылады немесе

оған күдік бар ма? Гемостатикалық турникетті қанша уақытқа қолдануға болады? Зардап шеккен адамның аяқ-қолындағы жарадан қан кету кезінде қан ағымын қалай азайтуға болады? Артериялық қан кету үшін гемостатикалық турникет ретінде не қолдануға болады?

Есінен танып қалған зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету.

Клиникалық өлімнің белгілері қандай?

Есін жоғалтқан кезде не істеу керек? Егер зардап шеккен адам ес-түссіз болса, импульсті қайда анықтау керек? Егер көрсетуге бір адам қатысса, реанимацияны орындау ережелерін көрсетіңіз?

Егер көмек көрсетуге 2 адам қатысса, реанимацияның дұрыс ритағын көрсетіңіз? Егер жәбірленуші есінен танып қалса, оған қалай көмектесуге болады?

Сүйектін буыннан шығып кету кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету. Күйік кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету.

Аяқ-қолдың сүйектін буыннан шығып кету кезінде алғашқы медициналық көмек. Буындардың сүйектін буыннан шығып кету кезінде белгілері қандай? Жол-көлік оқиғасында зардап шеккен адам жоғарғы аяқ сүйектерінің шығып кету қандай жағдайда эвакуацияланады? Төменгі жақтың сүйектін буыннан шығып кетуден зардап шеккен адам қандай жағдайда эвакуацияланады? 1 дәрежелі күйікке қалай көмектесуге болады? 1 дәрежелі термиялық күйіктің белгілері қандай? Күйген бетінде мөлдір сұйықтықпен толтырылған көпіршіктер

пайда болса, күйіктің ауырлығы қандай? Дененің жекелеген жерлерін сілтілі ерітінділермен күйдірген кезде жәбірленушіге қалай көмектесуге болады?

Дененің жекелеген бөліктері қышқылмен күйіп қалса, зардап шеккен адамға алғашқы көмекті қалай көрсетуге болады?

Аспалы қозғалтқышты велосипед және мопед.

Велосипедтер мақсатына қарай қандай түрлерге бөлінеді? Велосипед қандай негізгі бөлшектерден тұрады? Қуат беру механизмінің мақсаты қандай және оның жұмыс істеу принципі қандай? Велосипед құрылысына не кіреді? Қозғалтқыштың жұмыс көлемі 50 куб. см-ден аз мотоциклді қай жастан бастап басқаруға болады

және максималды құрылымдық жылдамдығы сағатына 40 км-ден аз? Аспалы моторлы велосипед пен мопед құрылысы. Техникалық қызмет көрсету, ережелер пайдалану. Аспалы моторлы велосипед пен мопедті басқару құқығына жас шегі.

Аспалы қозғалтқышы бар велосипедке (мопедке) қойылатын техникалық талаптар. Велосипедшілердің қозғалысына қойылатын қосымша талаптар.

Шығу алдында аспалы велосипед пен мопедтің техникалық жағдайын тексеру. Ақаулар және оларды жою. Велосипедшілердің реттелмейтін қиылыстардан өту ережелері. Велосипедшілердің жаяу жүргіншілер өткелінен өту ережелері. Жолаушылар мен жүктерді тасымалдау ережелері.

Қорытынды сабақ.

Тестілеу

1-4 сынып

№	Айы	Тақырып	Сағат саны
1	Қыркүйек	көшеде және жолда оқушылардың мінез-құлық ережелері.	1
2	Қыркүйек	көшеде және жолда оқушылардың мінез-құлық ережелері.	1
3	Қазан	аялдама жолы және қозғалыс жылдамдығы	1
4	Қазан	жаяу жүргіншілер өткелдері	1
5	Қараша	реттелмейтін қиылыстар	1
6	Қараша	реттелетін қиылыстар. Бағдаршам.	1
7	Желтоқсан	реттеуші және оның сигналдары.	1

8	Желтоқсан	жолды кесіп өтуге болатын орын	1
9	Қаңтар	автобус пен троллейбуспен жүру	1
10	Қаңтар	трамваймен және басқа көлік түрлерімен жүру.	1
11	Ақпан	жол белгілері	1
12	Ақпан	сіз қайда ойнай аласыз және ойнай алмайсыз.	1
13	Наурыз	жарақаттарға алғашқы медициналық көмек.	1
14	Наурыз	жарақаттар алған кезде алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша дағдыларды дамыту	1
15	Сәуір	сіз велосипедшісіз	1
16	Сәуір	қала сыртына саяхат	1
17	Мамыр	көше жүргізушілердің көзімен	1
18	Мамыр	қорытынды сабақ	1
		Барлығы:	18

1-2. Көшеде және жолда оқушылардың мінез-құлық ережелері.

Жолдағы тәртіп. Жаяу жүргіншілердің тротуарда жүру кезіндегі міндеттері.

Жаяу жүргіншіні тротуарда күтіп тұрған қауіптер.

Көшеде және жолдан достарыңызбен, ағаңызбен, әпкеңізбен, қарттармен қалай дұрыс жүру керек.

Жаяу жүргіншілер мен көлік құралдарының оң жақ қозғалысы.

Қиылыстар және олардың түрлері.

Көше және оның құрамдас бөліктері туралы әңгіме: жол, тротуар; олардың мағынасы.

Жол және оның құрамдас бөліктері туралы әңгіме: Жол, жол жиегі, кювет.

Жаяу және велосипед жолдары.

Осы маршруттағы жаяу жүргіншілер үшін қауіпті барлық орындарды көрсете отырып, "үй – мектеп – үй" маршрутын жасау.

3. Аялдама жолы және қозғалыс жылдамдығы.

Қозғалыс жылдамдығы және автомобильдің тежелуі. Аялдама және тежеу жолы.

Тәуліктің әртүрлі уақытында жаяу жүргіншілер мен жүргізушілердің қозғалыс ерекшеліктері.

4. Жаяу жүргіншілер өткелдері.

Екі жақты және бір жақты жүріс бөлігінің өту ережесі.

Жолдың өтуі кезіндегі қауіпті жағдайлар.

Балалармен болған жол-көлік оқиғаларының мысалдары (жол полициясының материалдары бойынша).

Олардың пайда болу себептерін талдау.

5. Реттелмейтін қиылыстар.

Реттелмейтін қиылыста жүріс бөлігінің өту ережесі.

Реттелмейтін қиылыста жүріс бөлігінің өтуі кезіндегі қауіпті жағдайлар.

Мектеп шағын ауданындағы реттелмейтін қиылыстар.

6. Реттелетін қиылыстар. Бағдаршам.

Бағдаршамның мақсаты. Бағдаршам сигналдары және олардың мәні. Бағдаршам түрлері.

Реттелетін қиылыста жолдың өтуі кезіндегі қауіпті жағдайлар.

Бағдаршамның тарихынан.

Мектепке ең жақын реттелетін қиылысқа саяхат.

7. Реттеуші және оның сигналдары.

Реттеушінің сигналдары және осы сигналдар бойынша жүріс бөлігінің өту ережесі.

Жол полициясы. Жол полициясы шешетін мақсаттар мен міндеттер.

Жол полициясының инспекторы, оның жұмысы.

8. Жолды тағы қайдан өтуге болады.

Егер көріну аймағында жаяу жүргіншілер өткелі немесе қиылысы болмаса, жүріс бөлігінің өту ережесі.

Мұндай ауысу кезінде пайда болатын қауіпті жағдайлар. Мұндай өткелдер кезінде балалармен болған жол-көлік оқиғаларының мысалдары (жол полициясының материалдары бойынша). Олардың пайда болу себептерін талдау.

9. Автобус пен троллейбуспен жүру.

Жолаушылардың міндеттері.

Автобус пен троллейбусты пайдалану ережелері.

Аялдамаға бара жатқанда және қоғамдық көлік құралынан (автобус, трамвай немесе троллейбус) шыққаннан кейін көшенің (жолдың) өту ережесі.

Мектеп шағын ауданындағы автобус және троллейбус аялдамалары. Балалармен болған жол-көлік оқиғаларының мысалдары (жол полициясының материалдары бойынша).

Олардың пайда болу себептерін талдау.

10. Трамваймен және басқа көлік түрлерімен жүру.

Аялдамаға және трамвайдан шыққаннан кейін жүру бөлігінің өту ережесі.

Маршруттық таксиді, жеңіл автокөлікті, мотоциклді, велосипедті, жүк көлігін пайдалану кезіндегі қауіпсіз мінез-құлық ережелері.

11. Жол белгілері және жол белгілері.

Жаяу жүргіншілер мен жүргізушілер үшін жол белгілерінің маңызы.

Жол белгілері: "велосипед жолы", "велосипедпен жүруге тыйым салынады".

Жол белгілері, оның мақсаты мен түрлері.

12. Қай жерде ойнауға болады және қай жерде ойнауға болмайды.

Қалада және одан тыс жерлерде скутермен ойнауға және жүруге арналған орындар.

Теміржол маңындағы ойындардың қауіптілігі.

Мектептің шағын ауданында және үй аймағында ойнауға болатын жерлер.

13. Жарақат алған кездегі алғашқы медициналық көмек.

Жарақат түрлері: сынықтар, көгерулер, жаралар, абразиялар, күйіктер және т. б.

Қан кету түрлері: артериялық, веноздық, капиллярлық.

14. Алғашқы медициналық көмек көрсету дағдыларын дамыту

жарақаттар, абразиялар кезінде.

Қысымды таңғышты қолданудың практикалық сабағы.

Орамал, дөңгелек және орама тәрізді таңғыштарды қолдану бойынша практикалық сабақ

15. Сіз велосипедшісіз.

Велосипед элементтері бар велосипед ойындары мен жарыстары.

16. Қала сыртына саяхат.

Қала сыртындағы жолда жаяу жүргіншілердің жүру ережелері. Қала сыртындағы жолдарды кесіп өту ережелері.

Қала сыртындағы жолда жаяу жүргіншіні күтіп тұрған қауіптер.

Қала сыртындағы балалармен болған жол-көлік оқиғаларының мысалдары (жол полициясының материалдары бойынша). Олардың пайда болу себептерін талдау.

17. Көше жүргізушілердің көзімен.

Жол-көлік оқиғасы (ЖКО) дегеніміз не.

Жаяу жүргіншілердің кінәсінен жол-көлік оқиғаларының себептері:

- жүріс бөлігінің белгіленбеген жерде, жақын қозғалатын көліктің алдында, бағдаршамға тыйым салу сигналы;
- кедергіге байланысты жолға күтпеген шығу (автобус, автомобиль, бұталар);
- 14 жасқа толмаған балалардың жүріс бөлігімен велосипедпен жүру;
- жақын жерде немесе жол бойында ойнау.

18. Қорытынды сабақ.

Ойын-жол ережесі бойынша жарыс.

Қорытындылау. Үздік оқушыларды марапаттау.

5-8 сынып

№	Айы	Тақырып	Сағат саны
1	Қыркүйек	жол қозғалысы ережелері (қайталау)	1
2	Қыркүйек	көлік қозғалысы	1
3	Қазан	көлік құралдарының тоқтау жолы	1

4	Қазан	көлік құралдарында нөмірлік, тану белгілері мен жазуларды тағайындау	1
5	Қараша	оқушылардың жол-көлік оқиғасы кезіндегі мінез-құлқы.	1
6	Қараша	жарақаттың әртүрлі түрлеріне алғашқы медициналық көмек	1
7	Желтоқсан	жарақаттар кезіндегі алғашқы медициналық көмек және жазатайым оқиғалар. Алғашқы медициналық көмек көрсету ерекшеліктері, есінен танып қалған зардап шеккендерге көмек көрсету.	1
8	Желтоқсан	жол қауіпсіздігі	1
9	Қаңтар	жас қозғалыс инспекторлары-ЖҚИ	1
10	Қаңтар	жол қозғалысына қатысушылардың құқықтары, міндеттері мен жауапкершілігі.	1
11	Ақпан	жаяу жүргіншілерге арналған Жол жүру ережелері. Жол "тұзақтары".	1
12	Наурыз	Наурыз велосипедке қойылатын велосипедшілердің қозғалысына қойылатын қосымша талаптар. ылатын техникалық талаптар.	1
13	Сәуір	жол-көлік оқиғаларына әкелетін жол жағдайларын зерттеу.	1
14	Мамыр	қорытынды сабақ.	1
		Барлығы:	14

1. Жол қозғалысы ережелері (қайталау).

Жаяу жүргіншілердің көшелер мен жолдармен жүру, маршруттық көлік құралдарын (автобус, троллейбус, трамвай, маршруттық такси) пайдалану ережелерін қайталау.

2. Көлік құралдарының қозғалысы.

Көлік құралдарының қозғалыс жылдамдығы. Жылдамдықты шектеу.

Жүргізуші елді мекенде, халықаралық трассаларда көлікті қандай жылдамдықпен жүргізуі керек?

Көліктер арасындағы қашықтық дегеніміз не?

Қозғалыстың басталуы және көлік құралдарының қозғалыс кезінде орналасуы. Қозғалыс бағытын өзгерту.

Автомобильдер мен мотоциклдердегі жарықтандыру құрылғылары.
Жарықтандыру құрылғыларын пайдалану ережелері.

4. Көлік құралдарындағы нөмірлік, тану белгілері мен жазулардың мақсаты.

Көлік құралдарындағы нөмірлік, тану белгілері мен жазулар, олардың мақсаты.

Нөмірлік белгілерді орнату орындары.

Автопоезға, қолмен басқарылатын автомобильге, оқу автомобильіне арналған сәйкестендіру белгілері.

Иілгіш іліністе көлік құралын сүйрету кезінде сүйреткіш кабельді белгілеу.

Жаяу жүргіншілер үшін сәйкестендіру белгілерінің маңызы. Жаяу жүргіншілердің сүйреткіш көлік құралын жылжыту кезіндегі сақтық шаралары.

5. Жол-көлік оқиғасы (ЖКО) кезіндегі оқушылардың мінез-құлқы.

Жол-көлік оқиғасына қатысушылар мен куәгерлердің мінез-құлқы.

Жедел жәрдем шақыру. Дәрігерге дейінгі Алғашқы көмек көрсету мүмкіндігі.

Алғашқы медициналық көмек көрсету кезіндегі іс-қимылдардың реттілігі.

6. Жарақаттың әртүрлі түрлеріне алғашқы медициналық көмек.

Жараларды емдеу әдістері. Асептикалық және антисептикалық шаралар.

Жарақат кезінде ауырсынуды азайту жолдары.

Бас жарақаттары мен омыртқа жарақаттарына алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері.

7. Жарақаттар, жарақаттар және жазатайым оқиғалар кезіндегі алғашқы медициналық көмек. Есінен танып қалған зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсетудің ерекшеліктері.

Жарақат алған кездегі алғашқы медициналық көмек.

Жараның асқынуының алдын алу.

Таңу және таңу туралы түсінік.

Стерильді бас пен кеудеге, ішке және жоғарғы және төменгі таңғыштарды қолдану ережелері

аяқтар, перинэяда.

Клиникалық өлім туралы түсінік.

Өкпенің тыныс алуының бұзылуы. Белгілері. Алғашқы көмек

Жүректің тоқтауы. Белгілері. Алғашқы көмек.

Сыртқы жүрек массажының техникасы.

Жасанды тыныс алу. "Ауыздан ауызға" және жабық тыныс алу дағдылары (жанама) жүрек массажы.

8. Жол қауіпсіздігі.

Жол қауіпсіздігі неге байланысты?

Жол қозғалысы ережелерінің сақталуын кім қадағалайды?

Жол полициясы қызметкерлерінен басқа кім жолдар мен көшелердегі тәртіпті бақылайды?

Жол ережелерін бұзған велосипедшілер мен жаяу жүргіншілерге қандай шаралар қолданылады?

Егер оқушы жол ережесін бұзса, онда қандай жағдайларда олар ата-аналарды жауапқа тарта алады?

9. Қозғалыстың жас инспекторлары-ҚЖИ.

Жас қозғалыс инспекторлары не істейді?

ҚЖИ отрядтарының қызметіндегі негізгі бағыттар.

Жас қозғалыс инспекторларының слеттері.

10. Жол қозғалысына қатысушылардың құқықтары, міндеттері мен жауапкершілігі.

Жол қозғалысы ережелерін қатаң сақтау-қауіпсіздік кепілі.

Жол белгілерін бұзған адамды қалай жазалауға болады.

Егер адам қайтыс болса, ЖКО кінәлісі қандай жауапкершілікке тартылады.

11. Жаяу жүргіншілерге арналған Жол қозғалысы ережелері.

Жол "тұзақтары".

Жаяу жүргінші тротуарда жүргенде қай жағын ұстануы керек?

Жаяу жүргіншілердің велосипед жолымен жүруіне рұқсат етіле ме?

Жаяу жүргіншілердің "Автомагистраль" белгісімен белгіленген жолмен жүруіне рұқсат етіле ме?

Жаяу жүргінші жолды кесіп өту кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін қандай ережені орындауы керек?

Жаяу жүргіншілер өткелі болмаған жағдайда жаяу жүргіншілерге көшеден (жолдан) өтуге рұқсат етіле ме?

Жол бойында өсетін бұта неге қауіпті?

Жаяу жүргінші тұрған көліктер арасындағы жолды кесіп өтуді бастағанда қандай сақтық шараларын қолдануы керек?

Автобустан шыққан кезде жолды қалай қауіпсіз кесіп өтуге болады?

Егер жол бойында көліктер көрінбесе, жолды қалай дұрыс және қауіпсіз өту керек?

Жолда қандай "тұрмыстық" әдеттер қауіпті?

12. Велосипедке қойылатын техникалық талаптар.

Велосипедшілердің қозғалысына қойылатын қосымша талаптар.

Шығу алдында велосипедті тексеру. Биіктігі бойынша велосипедті таңдау.

Велосипедтің ақаулары және оларды жою.

Велосипедшілер үшін жас шектеуі.

Жүріс бөлігі бойынша жүру тәртібі.

Маневр жасау, реттелмейтін қиылыстардан өту ережелері.

Велосипедшінің велосипедтен түспей, әр бағытта екі жолақты жолда бұрылуға құқығы бар ма?

Велосипедші әрқашан қозғалыс бағытын өзгерту туралы ескерту сигналын беруі керек пе?

Жүкті тасымалдау ережелері.

13. Жол-көлік оқиғаларына әкелетін жол жағдайларын зерттеу.

Қала (кент) бойынша экскурсия.

Көлік және жаяу жүргіншілер қозғалысын, жол полициясының жұмысын бақылау.

14. Қорытынды сабақ.

Тестілеу.